

Opava 7.5.2013
čj. SRS 026083/2013

Oblastní odbor SRS
Jaselská 552/16
746 82 Opava

Zpráva č. 6 oblastního odboru OPAVA o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 29.4.–5.5.2013

1. Počasí

Nejtepleji bylo začátkem týdne, místy až 22 °C. Ranní minimální teploty se většinou pohybovaly kolem nebo slabě pod 10 °C. Jak přibývalo oblačnosti, tak se postupně snižovaly zejména odpolední maximální teploty. Srážky byly rozděleny nerovnoměrně. Místy napršelo jen do 10 milimetrů, v lokálních přeháňkách a někdy i nočních bouřkách byly srážky intenzivní, ojediněle i s kroupami. Nejdeštivějším dnem byl čtvrtek 2.5., kdy lokálně napršelo až 38 mm. Slabý déšť pokračoval ještě v sobotu dopoledne. Odpoledne a v neděli se už oblačnost protrhávala a odpolední teploty se blížily ke 20 °C.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Při poměrně teplém počasí a dostatku vláhy pokračuje rychlý růst a vývoj plodin. Jen ojediněle jsou zatím pozorovány střední výskyty padlí na ozimých obilninách a spály ječmene na ozimém ječmeni. Ze škůdců jsou v současné době významné zejména střední až silné výskyty blýskáčků a v nejjižnější části oblasti i krytonosce šešulového v porostech ozimých řepak a lokálně až silné výskyty hraboše polního.

OBILNINY

Porosty ozimů jsou většinou vzrůstově i vývojově vyrovnané, v dobrém zdravotním stavu. Některé porosty jsou silně zaplevelené různými druhy plevelů. Pokud je to možné již hodnotit, i porosty jarních ječmenů jsou vyrovnané, v jižní části oblasti lokálně poškozené žírem imag dřepčíka obilního.

PŠENICE OZIMÁ (RF 25–32, pátá odnož viditelná až fáze 2. kolénka)

Lokální střední výskyty **padlí pšenice (*Blumeria graminis*)** zaznamenali v okresech Opava (Jamnice) a Přerov (Prosenice).

Pozorování napadení listů se provádí při objevení posledního listu (37 BBCH), na počátku metání (51 BBCH) a v době květu (61 BBCH) na dvaceti rostlinách odebraných při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst krát 2 rostliny). Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá, plodná odnož. Při prvních dvou pozorováních se z odnoží ve vzorku hodnotí napadení třetího listu shora, při třetím pozorování napadení horních dvou listů. Zaznamená se % napadených odnoží pšenice, při posledním pozorování se hodnotí index napadení pro jednotlivá listová patra.

Ošetří se porosty s více než 60 % napadených odnoží nebo při indexu napadení 40 a více % v době květu (61 BBCH).

První výskyt imag kříška polního (*Psammotettix alienus*) zjistili 30.4. v okrese Prostějov (Němčice nad Hanou).

Za škodlivý výskyt v jarním období se považuje 3 a více imag kříška polního ve 100 smykách. Pozor na záměnu s podobnými druhy!

První výskyty imag kohoutků (*Oulema spp.*) zaznamenali 30.4. rovněž v okrese Olomouc (Nedvězí u Olomouce). V okresech Opava (Kobeřice, 26.4) a Přerov (Prosenice, 2.5.) byla nalezena už i vajíčka.

Pozorování imag se provádí po uplynutí 4 dnů (nemusí být za sebou) s maximální teplotou vyšší než 17 °C, které následují po splnění sumy efektivních teplot $SET_{6,0}$ 110,0 °C denních stupňů DS (orientačně to bývá v období od konce dubna do poloviny května). Kontroluje se 100 smyků v porostech pšenice a ječmene na deseti různých místech rozložených na ploše pozemků (10 míst krát 10 smyků). Pozorování vajíček a larev se provádí po dosažení $SET_{6,0}$ 400,0 °C DS (orientačně u ozimé pšenice ve fázi 32–37 BBCH). Pokud je vylíhlých larev méně než 50 %, pozorování se opakuje po týdnu do doby, než se zjistí 50 % vylíhlých larev. Kontroluje se 10 odnoží za sebou v řádku na 10 různých místech porostu (celkem 100 odnoží) ve vzdálenosti více než 20 m od okraje porostu.

Předpoklad škodlivého výskytu larev je při zjištění více než 70 brouků na 100 smyků. Ošetřuje se v době, kdy poměr vajíček a vylíhlých larev je 1 : 2 nebo vyšší.

Silný výskyt hraboše polního (*Microtus arvalis*) byl zaznamenán v okrese Bruntál (Krnov).

Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha, a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem $4 \times 250 \text{ m}^2 = 1000 \text{ m}^2$) a vynásobením desetkrát.

Ošetření se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se na jaře zjistí více než 50 užívaných východů z nor na 1 ha.

Pozor, ošetřovatel porostu je povinen oznámit použití přípravků pro hubení hlodavců (rodenticidy) tři dny před zahájením aplikace přípravku oprávněnému uživateli honitby a rostlinolékařské správě a projednat opatření k ochraně zvěře s oprávněným uživatelem honitby.

Střední zaplevelení penízkiem rolním (*Thlaspi arvense*) a hluchavkami (*Lamium spp.*) se lokálně vyskytuje zejména na okrajích pozemků v okrese Šumperk (Lesnice).

JEČMEN OZIMÝ (RF 29–32 BBCH, 9 a více odnoží viditelných až fáze druhého kolénka)

Porosty jsou většinou vyrovnané, v dobrém zdravotním stavu, v současné době probíhá intenzivní růst a vývoj. Výskyty chorob jsou většinou nevýznamné. Střední výskyt padlí ječmene (*Blumeria graminis*) zjistili v okrese Karviná (Starý Bohumín).

Pozorování padlí ječmene se provádí při plném odnožování rostlin (25 BBCH) a objevení se druhého kolénka (32 BBCH). Kontrolují se 2 odnože na 10 místech při úhlopříčném průchodu porostem. Ve fázi 25 BBCH se hodnotí celá rostlina.

Ošetří se porosty, u nichž je napadeno 10 a více % rostlin (odnoží).

Ojedinelý střední výskyt spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*) byl zjištěn v okrese Olomouc (Nový Dvůr).

Pozorování spály ječmene se provádí od vytvoření druhého kolénka do začátku metání (32–51 BBCH) a ve fázi, kdy prvá zrna dosáhla poloviny konečné velikosti (71 BBCH). Kontroluje se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst krát 2 rostliny). Z každé rostliny se vybere jedna průměrně vzrostlá odnož. Ve fázi 32–37 BBCH se hodnotí příznaky napadení na čtvrtém listu shora, ve fázi 39–51 BBCH na třetím listu shora.

Ošetří se porosty, u nichž je ve fázi 32–51 BBCH napadeno 50 a více % listů.

Silné zaplevelení heřmánkovitými pleveli (*Anthemis spp.*, *Matricaria spp.*, *Tripleurospermum spp.*) a rozrazilý (*Veronica spp.*) zejména na okrajích pozemků je hlášeno z okresu Jeseník (Velká Kraš).

JEČMEN JARNÍ (RF 10–21 BBCH, první list vystoupil z koleoptile až počátek odnožování)

V řepařské části okresu Prostějov (Dětkovice, Kostelec na Hané, Kralice na Hané, Určice, Výšovice) jsou lokálně zjišťována silná poškození rostlin žírem imag dřepčika obilního (*Phyllotreta vittula*), některé porosty byly ošetřeny insekticidy.

Způsob pozorování, signalizace a indikace ochrany proti dřepčíku obilnímu nejsou metodicky zpracovány.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 50–61 BBCH, hlavní květenství již viditelné až počátek kvetení)

V současné době rostliny rychle fázují, procházejí do dalších vývojových fází i v průběhu jednoho dne, přírůstky stonku jsou enormní. Porosty jsou většinou vyrovnané, v dobrém zdravotním stavu, výskyty houbových chorob jsou jen slabé.

Střední výskyt imag **krytonosce čtyřzubého (Ceutorhynchus pallidactylus)** byl zaznamenán v okrese Šumperk (Lesnice).

Pozorování imag krytonosce čtyřzubého a řepkového se provádí dvakrát týdně ve 2 Mörickeho miskách nebo na 2 žlutých lepových deskách od dosažení maximální teploty 6 °C do zjištění maxima náletu. Optické lapáky se umístí na protilehlé strany, nejméně 10 m od jeho okraje směrem do porostu. Mörickeho misky se naplní do ¾ vodou, pro snížení povrchového napětí se kápne do každé misky saponátový prostředek. Proti zamrznutí se může přidat lžíce kuchyňské soli.

Ošetření se provede při průměrném výskytu 5 a více brouků na 1 misku za 1 den, u krytonosce řepkového při průměrném výskytu 3 a více brouků na 1 misku za 1 den.

Škodlivé výskyty **blýskáčka řepkového (Meligethes aeneus)** jsou zjišťovány téměř po celém území oblasti. Střední výskyty zaznamenali v okresech Bruntál (Krnov), Jeseník (Bílý Potok, Javorník-Město, Javorník-Ves), Nový Jičín (Závišice), Prostějov (Němčice nad Hanou, Plumlov), Přerov (Rokytnice) a Šumperk (Bludov, Lesnice), silné výskyty v okresech Opava (Kylešovice) a Prostějov (Smržice). U některých populací se pravděpodobně projevuje rezistence k některým aplikovaným insekticidům.

Výskyt brouků se sleduje jednou týdně od dosažení teploty 9 °C ve 14 hodin do začátku květu řepky. Hodnotí se počet brouků na 50 vrcholových květenstvích.

Ošetření se provede u porostů, kde je v průměru více než 300 brouků na 100 vrcholových květenství.

Byly zaznamenány první výskyty imag **krytonosce šesulového (Ceutorhynchus obstrictus)**, a to 30.4. v okresech Prostějov (Němčice nad Hanou, Prostějov, Smržice), Přerov (Radvanice) a Šumperk (Bludov), 3.5. v okrese Frýdek-Místek (Baška). Uvedené výskyty v okrese Prostějov jsou lokálně hodnoceny jako střední.

Výskyt brouků se sleduje na rostlinách dvakrát týdně v období od kvetení řepky (asi 30 % květů na hlavním stonku otevřených) do plného květu (asi 50 % květů na hlavním stonku otevřených, první korunní plátky již opadávají), fáze 63–65 BBCH, a jednou týdně v období dokvétání (velké množství korunních lístků již opadlo) do konce květu, fáze 67–69 BBCH. Kontroluje se vždy namátkově vybraných 25 rostlin na protilehlých okrajích pozemku (celkem 50 rostlin).

Ošetření se provede u porostů, kde je v průměru 1 a více brouků na 1 rostlinu.

Silný výskyt **hraboše polního (Microtus arvalis)** zjistili v okrese Bruntál (Krnov).
Způsob pozorování a indikace ochrany proti hraboši polnímu viz pšenice ozimá.

CHMEL (RF 11–15 BBA, první až pátý pár listů vyvinutý)

Ve chmelnicích byl dokončen řez chmele a dokončuje se drátkování.

V okrese Přerov (Nelešovice) byly zjištěny střední až silné výskyty imag **dřepčíka chmelového (Psylliodes attenuata)**.

Na stejné lokalitě byl 30.4. zaznamenán hromadný výlez imag **lalokonosce libečkového (Otiorrhynchus ligustici)**.

Počet brouků se zjišťuje jednou týdně od začátku rašení výhonů chmele po řezu do zavedení chmele na 5 rostlinách na 20 označených místech (celkem 100 rostlin).

Ošetří se porosty se 100 a více brouky na 100 rostlinách chmele.

OKOPANINY

ŘEPA (RF 05–11 BBCH, vyrůstání kořínku ze semena až 1. pár listů viditelný)

V uplynulém týdnu docházelo k líhnutí larev 2. generace **mšice makové (Aphis fabae)** na zimních hostitelích, v okresech Opava (Kylešovice, 3.5.) a Prostějov (Čehovice, 1.5.) již

byly pozorovány larvy se základy křídel. V okrese Přerov (Penčice) lokálně počty mšic výrazně poklesly pravděpodobně v důsledku predace.

Ošetření se signalizuje u semenaček při zjištění prvních larev mšice makové se základy křídel, u technické cukrovky při ukončení hlavního přeletu, tj. když 95 % okřídlených mšic opustilo brsleny.

OVOCNÉ DŘEVINY

V intenzivních sadech převládají slabé výskyty škodlivých organismů, silnější výskyty jsou zjišťovány hlavně na neošetřovaných stromech v silničních stromořadích, extenzivních sadech a na rozptýlené zeleni.

Jádroviny

JABLOŇ (RF 54–63 BBCH, myší ouško až asi 30 % květů otevřeno)

První výskyt padlí jabloně (*Podosphaera leucotricha*) byl pozorován 2.5. také v okrese Jeseník (Javorník-Město) na neošetřovaných stromech náchylných odrůd. Výskyt na náchylných odrůdách v okrese Olomouc (Vilémov u Litovle) je lokálně až střední.

Ošetření se signalizuje v období sekundárního šíření choroby ve fázi 55 BBCH (zelené poupě) a opakuje se podle potřeby (infekční tlak, intenzita růstu, použitý přípravek) přibližně až do fáze 76 BBCH (plody velikosti vlašského ořechu).

První výskyt imag květopasa jabloňového (*Anthonomus pomorum*) zaznamenali v okrese Šumperk (Mohelnice) 30.4., první výskyt vajíček v okrese Přerov (Tučín) rovněž 30.4.

Pozorování výskytu imag se provádí dvakrát v týdenním intervalu v období zeleného pupene až myšího ouška. Kontrolují se úlovky imag květopasa jabloňového ve 30 sklepech z 30 plodných dvouletých větví.

Ošetření se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. při počtu 1,5 kusů imag v průměru na jedno sklepnutí. Po naklazení vajíček je chemická ochrana již neúčinná.

První výskyt imag podkopníčka spirálového (*Leucoptera malifoliella*) ve feromonových lapácích byl zachycen v okrese Prostějov (Dětkovice) 2.5.

Pozorování ve feromonových lapácích se provádí jednou týdně od 15. dubna do 15. září.

Škodlivý výskyt může nastat při náletu průměrně 3 a více samců na jeden feromonový lapák za jeden den. Letová vlna signalizuje pouze termín ošetření, pro indikaci ochrany je od druhé generace rozhodující počet min, který by neměl překročit 2 miny na list.

Peckoviny

SLIVOŇ (RF 54–65 BBCH, konec zaoblování pupenů až plný květ)

První výskyty imag pilatky švestkové (*Hoplocampa minuta*) a pilatky žluté (*Hoplocampa flava*) zachytili 2.5. na lepových deskách ve švestkových sadech v okresech Jeseník (Javorník-Město), Olomouc (Vilémov u Litovle) a Přerov (Osek nad Bečvou).

Imaga pilatek se sledují dvakrát týdně od začátku kvetení, fáze 61 BBCH, a po zjištění prvních imag denně do konce kvetení, fáze 67 BBCH, na 3 bílých lepových deskách. Výskyt vajíček se sleduje jednorázově na konci kvetení, fáze 67 BBCH, ve 100 nejvyvinutějších středových květech ze 100 květních růžic.

Optimální termín ochrany je při začátku líhnutí housenic, tj. při zjištění vajíček se dvěma červenými skvrnkami. Ošetří se sady, které v průměru vykazují napadení květů 5 a více %.